

**UCHWAŁA NR XXXVII.379.2021
RADY MIASTA EŁKU**

z dnia 15 grudnia 2021 r.

w sprawie „3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Elku na lata 2022-2024”

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 oraz 2021 r. poz. 159 i 1006) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „3-letni Program Wspierania Rodziny Gminy Miasta Elku na lata 2022-2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Elku

Włodzimierz Szelażek

3-letni Program Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2022-2024

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	4
II.	Uwarunkowania prawne.....	5
III.	Diagnoza sytuacji w mieście Ełk w zakresie wspierania rodziny.....	6
	1. Charakterystyka środowiska lokalnego w obszarze rynku pracy i pomocy społecznej.....	7
	2. Realizacja zadań samorządu miasta Ełku w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	9
	3. Realizacja zadań samorządu miasta Ełku w zakresie działań profilaktycznych.....	12
	4. Najistotniejsze problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny występujące w mieście Ełk.....	13
IV.	Analiza SWOT	15
V.	Cel główny, cele szczegółowe i działania programu oraz wskaźniki osiągnięcia celów i podmioty realizujące.....	17
VI.	Realizacja Programu.....	21
	1. Odbiorcy Programu.....	21
	2. Realizatorzy Programu.....	21
	3. Termin realizacji i harmonogram Programu.....	22
	4. Finansowanie Programu.....	22
	5. Monitorowanie i ewaluacja Programu.....	22
	Zespół do spraw opracowania „3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2019 – 2021”	23

WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW I WYRAŻEŃ

EFS- Europejski Fundusz Społeczny

MOPS- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO- organizacje pozarządowe

OHP- Ochotniczy Hufiec Pracy

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

RPO- Regionalny Program Operacyjny

PUP- Powiatowy Urząd Pracy

MKRPA- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NK- procedura „Niebieskie Karty”

NK-A- procedura „Niebieskie Karty” część A – wszczyna procedurę

NK-C- procedura „Niebieskie Karty” część C, wypełniana jest z osobą wobec, której zachodzi podejrzenie,

że doznaje przemocy w rodzinie.

NK-D- procedura „Niebieskie Karty” część D, wypełniana jest z osobą wobec, której zachodzi podejrzenie,

że stosuje przemoc w rodzinie

pedagogzy uliczni- pedagogzy pracujący w lokalnym środowisku

Program- „3-letni Program Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2022 – 2024”

DDA- Dorosłe Dzieci Alkoholików

I. Wprowadzenie

3-letni Program Wspierania Rodziny został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006).

Zapisy zawarte w Programie są spójne z Programem Wspierania Rodzin i Systemie Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2019-2023.

Program został opracowany przez Zespół roboczy do spraw opracowania 3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2022-2024 powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Ełku z dnia 17 września 2021 r.

Głównym celem Programu jest skuteczny system wsparcia oraz ochrony dziecka i rodziny sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi w Mieście Ełk.

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej.

Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska uzależnień, przemocy, dysfunkcji. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka.

Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy.

Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, tym które mogą dopiero zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Niniejszy program stanowi pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców miasta Ełku.

II. Uwarunkowania prawne

Obowiązek wspierania rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy.
5. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

III. Diagnoza sytuacji w mieście Ełk w zakresie wspierania wsparcia rodziny

Na potrzeby sporządzenia niniejszego Programu, opracowano w 2021 roku diagnozę środowiska lokalnego, której celem było określenie skali problemów oraz zasobów w zakresie:

- wspierania rodziny w mieście Ełk w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnianie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, prowadzonej na terenie miasta,
- umieszczania dzieci pochodzących z terenu miasta Ełk w różnych formach pieczy zastępczej,
- występowania zjawiska przemocy w ełckich rodzinach,
- poradnictwa specjalistycznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do ełczan.

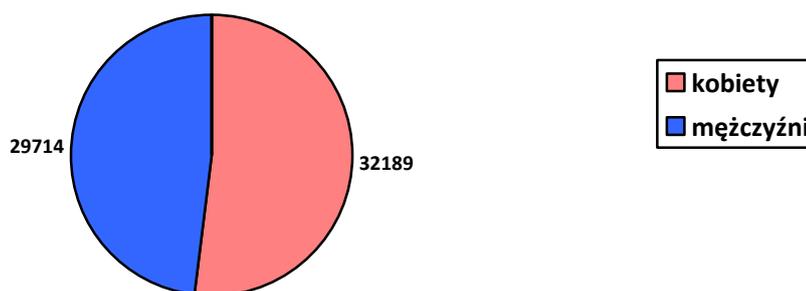
Diagnoza obejmuje dane uzyskane od podmiotów i instytucji działających na rzecz wspierania rodziny, między innymi z:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku,
- Ośrodka Terapii Uzależnień w Ełku,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta Ełku,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku,
- Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku.

1. Charakterystyka środowiska lokalnego w obszarze rynku pracy i pomocy społecznej

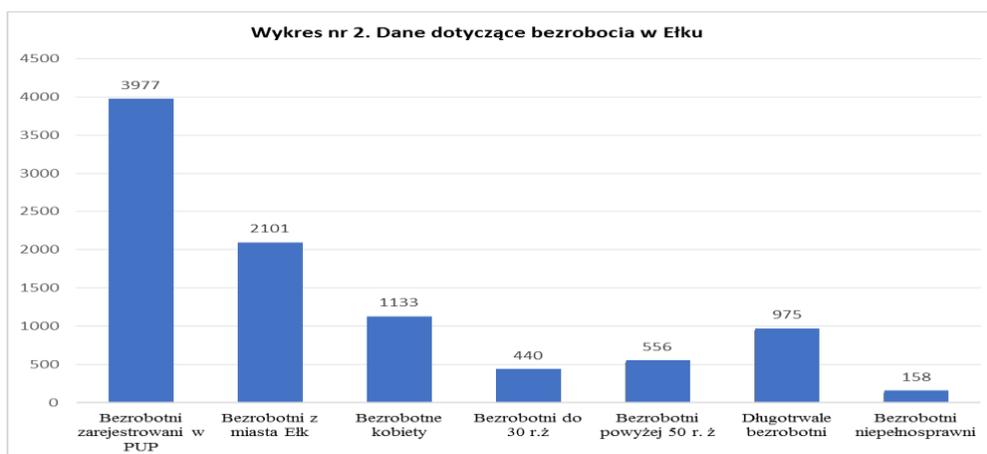
Liczba mieszkańców Elku w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 61903 osoby. Wśród mieszkańców Elku przeważają kobiety, które w 2020 r. w liczbie 32 189 stanowiły 52% ogółu, gdy liczba mężczyzn kształtowała się na poziomie 29714 osób (48%).

Wykres nr 1. Dane dotyczące liczby mieszkańców Elku w 2020 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2020 r.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Elku z końcem 2020 roku w mieście Elku zarejestrowanych było 2101 osób bezrobotnych, z czego 1133 osób stanowiły kobiety; 440 osób stanowiły osoby bezrobotne do 30 r. ż.; 556 osób stanowili bezrobotni powyżej 50 r. ż.; 975 osób długotrwale bezrobotnych oraz 158 osób stanowiły osoby niepełnosprawne. Stopa bezrobocia w powiecie elckim w grudniu 2020 roku kształtowała się na poziomie 12,6 %. Brak danych dotyczących stopy bezrobocia w mieście, z uwagi że ustalana ona jest na poziomie powiatu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Elku, 2020 rok

Z analizy powyższego wykresu wynika, że największą liczbą bezrobotnych z Miasta Elk

zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ełku są bezrobotne kobiety, które stanowią 53,93% wszystkich bezrobotnych. W ewidencji urzędu na dzień 31.12.2020 r. osoby pochodzące z miasta Ełk, stanowiły 52,83 %.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w roku 2020 wsparciem objął 2212 rodzin, w tym 3925 osób, w tych rodzinach. Problemy społeczne występujące w środowiskach objętych pomocą przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1. **Problemy społeczne występujące w środowiskach objętych pomocą w 2020 r.**

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Bezrobocie	633	1395
Długotrwała choroba	1071	1774
Niepelnosprawność	676	1016
Bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych w tym:	246	768
Rodziny niepełne	209	643
Rodziny wielodzietne	5	25
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	178 126	823 650
Alkoholizm	211	293
Bezdomność	36	36
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	33	39
Narkomania	30	40
Przemoc w rodzinie	11	35
Sytuacja kryzysowa	0	0
Sieroctwo	1	1
Zdarzenia losowe	2	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku, 2020 rok

Powyższe dane wskazują, że kwestia długotrwałej choroby jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, m.in.: świadczeń pieniężnych (zasiłek celowy, z którego skorzystało 1 036 osób i zasiłek okresowy, z którego skorzystało 544 osób), biletów kredytowanych, z których skorzystały 3 osoby, świadczeń na częściowe pokrycie strat spowodowanych zdarzeniem losowym, skorzystały 3 osoby oraz w formie świadczeń niepieniężnych m.in. poprzez zapewnienie schronienia (36 osób), posiłków w szkołach (376 dzieci), w stołówce Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku (103 osoby).

Na terenie Ełku funkcjonują dwa żłobki publiczne, które dysponują 225 miejscami, tj: 9 grup po 25 dzieci. W roku szkolnym 2021/2022 z powodu braku miejsc nie zostało rozpatrzonych pozytywnie 90 wniosków.

2. Realizacja zadań samorządu miasta Elku w zakresie wspierania rodziny

Asystenci rodziny wspierają mieszkańców Elku od 2012 roku. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku od 2013 roku realizuje zadanie wspierania rodzin. W 2021 roku Ośrodek zatrudniał 6 asystentów rodziny (etatów), którzy współpracowali z 71 rodzinami, w których było 114 dzieci (stan na 30 czerwca 2021 r.).

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i osobom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Praca asystentów rodziny ukierunkowana jest na udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy m.in. wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

Działania asystentów rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

Do efektów pracy asystentów z rodzinami należałoby zaliczyć m.in.:

- podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozsądnego gospodarowania budżetem domowym przez wspieranych,
- podjęcie terapii leczenia uzależnień przez członków rodziny dotkniętych problemem nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających,
- poprawę sytuacji materialno – bytowej rodzin,

- aktywizację zawodową osób pozostających poza rynkiem pracy,
- poprawę relacji rodzinnych,
- podjęcie leczenia psychiatrycznego,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych,
- podniesienie kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej rodzin,
- powrót dzieci do rodziny naturalnej,
- odzyskanie władzy rodzicielskiej.

Niepokojącym zjawiskiem jest coraz częstsze umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej, dlatego też praca asystentów rodziny w dużej mierze ukierunkowana jest na zatrzymanie tego zjawiska.

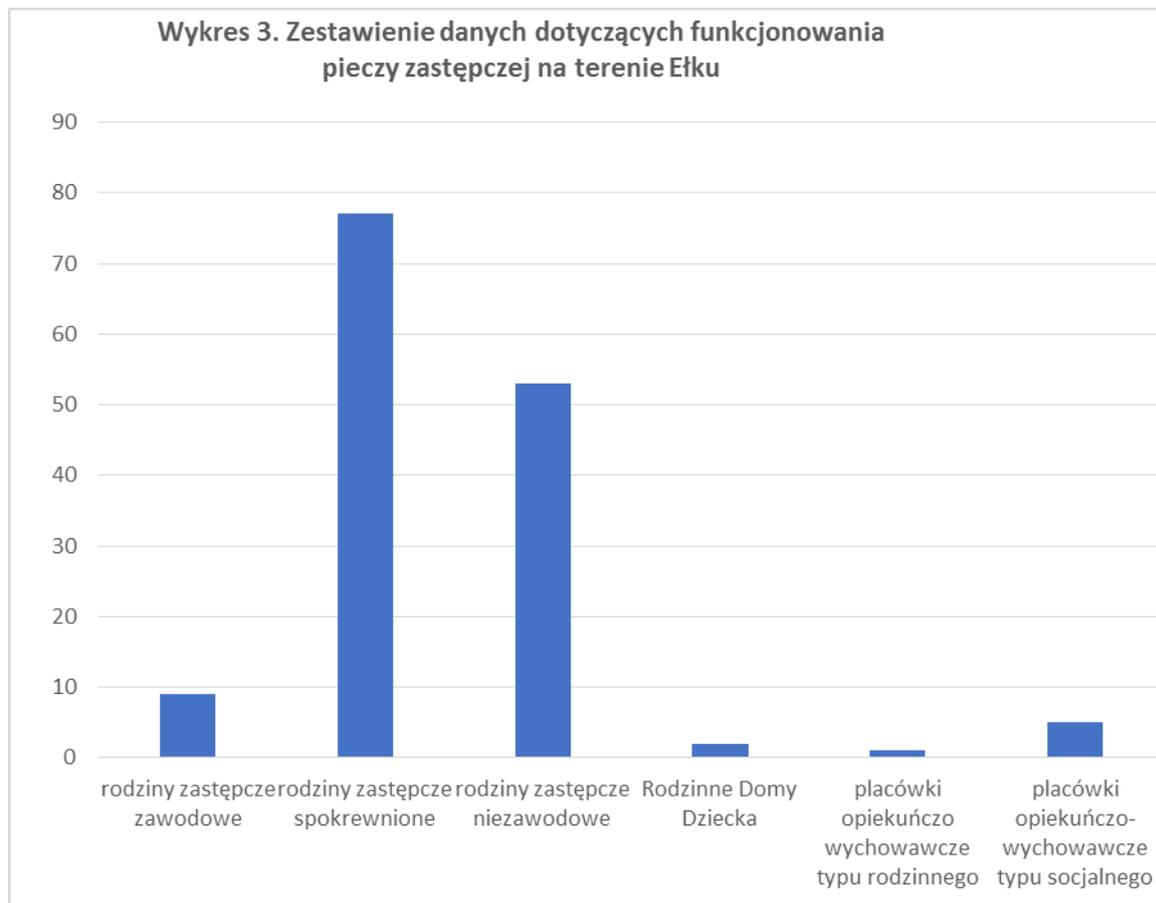
W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat.

W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin biologicznych z koordynatorem pieczy zastępczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku wynika, że na terenie miasta Ełku na dzień 31.12.2020 r. funkcjonowało:

- 9 rodzin zastępczych zawodowych,
- 77 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 53 rodziny zastępcze niezawodowe,
- 2 rodzinne domy dziecka,
- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego,
- 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalnego.

Zestawienie danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie Ełku przedstawia wykres nr 3.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, 2020 rok

Jak pokazują dane, na terenie miasta Ełku, funkcjonuje najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych, najmniej jest placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W 2020 r w instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie miasta Ełku przebywało:

- 4 dzieci pochodzących z miasta Ełku w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 32 dzieci pochodzących z miasta Ełku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalnego.

Liczba umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej dzieci pochodzących z terenu miasta Ełku w roku 2020 kształtowała się następująco:

- 104 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- 78 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 48 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych
- 16 dzieci w rodzinnych domach dziecka.

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku pokazują, iż w roku 2020 rodziny zastępcze opuściło 40 dzieci w tym: 15 dzieci pochodzących z miasta Ełku powróciło pod opiekę rodziny biologicznej, 16 dzieci usamodzielniało się, 1 dziecko zostało przeniesione z rodziny zastępczej do placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego, 4 dzieci zostało

umieszczonych w rodzinach adopcyjnych, 3 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem, 1 dziecko pozostało pod opieką opiekuna prawnego. W 2020 roku z instytucjonalnej pieczy zastępczej 8 dzieci pochodzących z miasta Ełku powróciło pod opiekę rodziny biologicznej, 8 dzieci usamodzielniało się, 3 pełnoletnich wychowanków zostało wycofanych z placówki.

3. Realizacja zadań samorządu miasta Ełku w zakresie działań profilaktycznych

Na terenie miasta Ełku w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i narkomanii świadczona jest wszechstronna pomoc i wsparcie. Powszechny i bezpłatny dostęp do specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców Ełku w ramach miejskich programów tj.: przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy w rodzinie, wpływa pozytywnie i podnosi efektywność podejmowanych działań profilaktycznych.

Działania na rzecz wspierania rodzin podejmują różne instytucje i podmioty m.in. Urząd Miasta Ełku (Wydział Polityki Społecznej, w tym Poradnia Rodzinna), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku; Sąd Rejonowy w Ełku (III Wydział Rodzinny i Nieletnich), Komenda Powiatowa Policji w Ełku, szkoły funkcjonujące na terenie miasta, Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku, Ośrodek Kuratorski w Ełku, Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Ośrodek Terapii Uzależnień w Ełku Oddział Dzienny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Działalność Poradni Rodzinnej zapewnia realizację zadań gminy związanych z zapewnieniem mieszkańcom dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowania grup wsparcia.

W 2021 roku na terenie miasta Ełku funkcjonuje siedem placówek wsparcia dziennego prowadzone przez:

- Stowarzyszenie „ALTERNATYWA”,
- Oratorium im. Św. Jana Bosko,
- Fundacja Human „Lex” Instytut.
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Warmińsko-Mazurski Oddział Miejski
- Fundację „OTUłony w nadzieję ...”

Placówki w 2021 roku dysponują ok. 365 miejscami. Stowarzyszenie „ALTERNATYWA”, i Fundacja Human „Lex” Instytut prowadzone są w formie podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – „pedagoga ulicznego”, Fundacja „OTUłony w nadzieję ...” w formie opiekuńczo-wychowawczej natomiast pozostałe dwie placówki prowadzone są w formie opiekuńczej.

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, że w 2020 roku wpłynęło 77 wniosków o przymusowe leczenie odwykowe, z czego 71 spraw skierowano do sądu. Z informacji Zespołu Interdyscyplinarnego, w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w 2020 roku wszczęto 148 procedury „Niebieskie Karty”.

Ośrodek Terapii Uzależnień w Elku w 2020 roku przyjął 58 osób, z czego 34 osoby nie ukończyły terapii, 24 osoby ją ukończyło, natomiast 3 osoby kontynuują terapię w 2021 roku. Szczegółowe dane przedstawia Tabela Nr 2

Tabela nr 2: Dane Ośrodka Terapii Uzależnień w Elku, stan na rok 2020.

Płeć	Podjęta terapia	Ukończona terapia	Nieukończona terapia	Kontynuacja terapii
Kobieta	16	6	10	0
Mężczyzna	42	18	24	3
Razem	58	24	34	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Terapii Uzależnień w Elku, Elk 2020 rok

4. Najistotniejsze problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny występujące w mieście Elk

Przeprowadzając diagnozę sytuacji demograficzno – społecznej na potrzeby niniejszego Programu, dokonano analizy najistotniejszych problemów związanych z realizacją zadań wspierania rodziny w Gminie Miasto Elk. Poniżej przedstawiono główne z nich:

- niewystarczające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców,
- zaburzone relacje rodzinne,
- nieumiejętność rozwiązywania konfliktów i problemów,
- nieumiejętne gospodarowanie czasem całej rodziny,
- niska motywacja rodzin do zmiany swojej sytuacji życiowej,
- niewystarczająca liczba specjalistów wspierających rodzinę, m.in. psychologów i psychiatrów,
- niedostateczne wsparcie instytucjonalne dla dzieci do lat 3,
- wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, wynikające z rozwiązań ustawowych ponoszonych przez gminę,
- trudna sytuacja społeczna i materialna rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- ograniczona oferta zajęć rozwijających umiejętności psychospołeczne osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla rodzin dysfunkcyjnych, szczególnie dostępnych w godzinach popołudniowych i dniach wolnych,
- niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi,
- wysokie koszty ofert szkoleniowych i niewystarczające dostosowanie oferty do potrzeb pracowników instytucji wspierających rodzinę,

str. 13

- niska świadomość rodzin i innych instytucji o roli, zadaniach i kompetencjach asystenta rodziny,
- niedostateczny poziom informacji o dostępnych formach wsparcia,
- mało interesujące formy profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży,
- brak świetlicy socjoterapeutycznej,
- niska motywacja do podjęcia aktywności zawodowej matek powracających na rynek pracy po wieloletnim okresie wychowywania dzieci,
- niewystarczające wsparcie rodziców dzieci niepełnosprawnych chcących powrócić na rynek pracy,
- długotrwałe bezrobocie, brak stabilnej pracy,
- nieumiejętne gospodarowanie finansami, niewystarczająca umiejętność dysponowania budżetem domowym,
- nieumiejętne odczytywanie emocji i potrzeb dziecka przez rodziców,
- stereotypowe podejście i niechęć rodzin do współpracy ze specjalistami,
- niewystarczająca oferta wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz dysfunkcjami.

Podczas prac Zespołu do spraw opracowania „3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2022 – 2024” sprecyzowano następujące kierunki działań w zakresie wspierania rodzin:

- Prowadzenie pracy z rodziną w formie: bezpośredniego wsparcia asystenta rodziny, konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego a także, organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych.
- Rozwój opieki środowiskowej, psychologicznej i psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku.
- Zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacji kryzysowych.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny przez rodziny oraz wsparcie instytucji działających w obszarze wspierania dziecka i rodziny.
- Profilaktyka niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży z terenu Ełku.
- Profilaktyka uzależnień wśród mieszkańców Ełku.
- Wsparcie interdyscyplinarne rodzin z terenu Ełku poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta Ełku.
- Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, poprzez profesjonalizację oraz specjalizację i podniesienie kwalifikacji pracowników tych instytucji i podmiotów działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną.
- Wsparcie rodzin oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin poprzez upowszechnianie działań prorodzinnych.

IV. Analiza SWOT

W Programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru miasta Ełk. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w gminie miasto Ełk w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, dokonano analizy SWOT, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
- baza placówek wsparcia dziennego m.in. świetlice realizujące programy opiekuńczo-wychowawcze; - profesjonalna i specjalistyczna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny; - otwartość instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów na pomoc rodzinie; - rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez wprowadzenie innowacyjnych metod pracy w formie: asystentury rodziny, pedagogiki ulicznej; - „Ełcka Karta Rodziny 3+”; - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego; - sprawny i funkcjonalny system wsparcia działań organizowanych przez organizacje pozarządowe; - skuteczność działań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - duże zaangażowanie Prezydenta Miasta Ełku oraz ełckiego samorządu w realizację zadań dotyczących wspierania rodziny; - działalność Rady Rodziny przy Prezydencie Miasta Ełku; - doświadczenie we współpracy z różnymi podmiotami pracującymi na rzecz rodziny; - doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań; - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku; - Ośrodek Wsparcia – Zapobiegania Przyczynom Przystępczości i Pomocy Ofiarom Przystępstw; - Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonych Przystępstwem w Ełku; - Ełckie Centrum Rewitalizacji Społecznej STAJNIA w Ełku.	- niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny; - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin; - niechęć współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości instytucji; - zbyt duże obciążenie samorządu w stosunku do możliwości finansowych/lokalowych/kadrowych; - rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym; - niewystarczająca dostępność opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3 np. żłobki; - ograniczona dostępność specjalistów w placówkach oświatowych np. terapeutów, psychologów, itp.; - ograniczenie finansowe i organizacyjne związane z powoływaniem rodzin wspierających; - brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcyjności rodziny; - niska aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie organizowania grup samopomocowych; - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją; - mała ilość specjalistów i ograniczony dostęp do psychologów i psychiatrów dziecięcych; - brak autorytetów; - niewystarczające wsparcie rodzin dotkniętych Alkoholowym Zespołem Płodowym (FAS) oraz niewystarczająca oferta wsparcia dla osób DDA.
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
- zwiększenie liczby podmiotów aktywnie działających na rzecz rodziny; - specjalizacja kadry pracującej z rodzinami; - wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin; - rozwój usług realizowanych na rzecz rodziny; - realizacja programów profilaktycznych; - rozbudowana polityka prorodzinna prowadzona przez ełcki samorząd; - zewnętrzne środki finansowe (m.in. środki UE, rządowe, samorządowe, dotacje); - możliwość współpracy przy realizacji zadań ustawowych organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych (powierzenie/zlecenie zadań).	- stereotypowe postrzeganie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne; - rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań; - niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności rodzin wspierających; - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi i uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; - postawy roszczeniowe klientów pomocy społecznej; - migracja – zwiększony napływ imigrantów; - wykluczenie społeczne; - rosnąca liczba niepełnych rodzin; - narastająca niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców/opiekunów dziecka.

V. Cel główny, cele szczegółowe i działania Programu oraz wskaźniki osiągnięcia celów i podmioty realizujące

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji demograficznej i społecznej w mieście Elku w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenia zawodowe specjalistów – osób współpracujących, zdefiniowano cel główny Programu.

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnianie przez nią podstawowych zadań.

Cel główny:

System wsparcia oraz ochrony dziecka i rodziny sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi w mieście Elku.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zaspokojenie potrzeb dzieci i ich rodzin.
2. Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.
3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy 1

Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zaspokojenie potrzeb dzieci i ich rodzin.

<u>Działania</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Wskaźniki</u>
1. Diagnozowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego w celu wdrożenia planu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tym problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych.2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz wdrażanie innowacyjnych metod wspierania rodzin między innymi: konferencje, grupy wsparcia, szkolenia, szkoła dla rodziców.3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci z dysfunkcjami.4. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny w tym rodziców obcojęzycznych poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej.5. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.6. Monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów sądowych dla nieletnich.7. Organizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.8. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny.9. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.10. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny.11. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia.12. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej.13. Pogłębianie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin biologicznych w tym realizacja programów, projektów skierowanych do tych rodzin.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku,- Poradnia Rodzinna działająca przy Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku,- Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku,- placówki wsparcia dziennego,- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku,- Wydział Świadczeń Urzędu Miasta Elku,- Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Elku- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elku,- organizacje pozarządowe.	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,- liczba dzieci jakie skorzystają z wypoczynku dofinansowane ze środków samorządu miasta Elku,- rodzaj, liczba i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego,- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,- liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych,- liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej,- liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z MOPS oraz Wydziału Świadczeń UM,- liczba osób, w tym dzieci, objętych programem nieobowiązkowych szczepień,- liczba dzieci i młodzieży, które uczęszczały na zajęcia organizowane przez Ośrodek Kuratorski,- liczba osób korzystających z grup wsparcia i DDA,- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,-- liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,- ogólna liczba nadzorów kuratorskich nad nieletnimi,- liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach,- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,- liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Cel szczegółowy 2

Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.

<u>Działania</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Wskaźniki</u>
1. Organizowanie spotkań, konferencji, prelekcji, seminariów dla przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze budowania partnerstw i działania na rzecz rodziny przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. 2. Organizowanie systematycznych spotkań Zespołu ds. Asysty Rodzinnej działającego przy MOPS oraz włączanie do pracy osób pracujących na rzecz wspierania dzieci i rodziny. 3. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. 4. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych. 5. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę, w tym rodziny z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi. 6. Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym pracy pedagogów „ulicznych”. 7. Rozwój oferty aktywnego wypoczynku dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością oraz dysfunkcjami. 8. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny. 9. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego w ramach Poradni Rodzinnej. 10. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Ełku i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb. 11. Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów. 12. Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach działalności Ośrodka Kuratorskiego. 13. Organizowanie działań na rzecz rodziny w cyklicznie organizowanych „Ełckich Dniach Rodziny”. 14. Rozwój działań na rzecz rodziny w aspekcie wielopokoleniowym. 15. Wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez aktywizację rodzin i integrację ze środowiskiem lokalnym. 16. Rozpowszechnianie informacji o obowiązujących aktach prawnych w zakresie wspierania rodziny.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, - Placówki wsparcia dziennego, - Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, - Poradnia Leczenia Uzależnień w Ełku, - organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie Ełku, - Rada Senioralna działająca przy Prezydencie Miasta Ełku, - Rada Rodziny działająca przy Prezydencie Miasta Ełku, - Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku, - szkoły/palcówki oświatowe (poradnie, przedszkola, żłobki), - Ośrodek Kuratorski, - podmioty/instytucje ochrony zdrowia w Ełku, - Komenda Powiatowa Policji w Ełku, - Straż Miejska w Ełku, - organizacje pozarządowe, - Miejska Biblioteka Publiczna w Ełku, - Ełckie Centrum Kultury, - Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku.	- liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny, - liczba odbytych spotkań Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, - liczba osób i rodzin, jaka skorzystała z programów profilaktycznych,

Cel szczegółowy 3

Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.

<u>Działania</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Wskaźniki</u>
1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych. 2. Zapewnienie rodzinom z terenu miasta Ełku dostępu do nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa w ramach Poradni Rodzinnej działającej przy Wydziale Polityki Społecznej w Ełku oraz punkcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie działającym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku oraz Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku. 3. Podejmowanie działań przez pedagogów „ulicznych” działających w określonych rejonach miasta. 4. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta Ełku i grup roboczych. 5. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz rodziny w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. Kampania Biała Wstążka). 6. Rozwijanie innowacyjnych form w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy. 7. Uświadomienie rodzin, mieszkańców Ełku o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny. 8. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. 9. Upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań we współpracy ze specjalistami przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych. 10. Stworzenie spójnej informacji o ofercie specjalistycznej pomocy na terenie miasta oraz organizowanie działań zwiększających świadomość rodzin o ofercie wsparcia. 11. Tworzenie miejsc spotkań, warsztatów z ciekawą ofertą dla rodzin podczas, których prowadzone będą działania informacyjne i profilaktyczne. 12. Tworzenie ofert informacyjno- profilaktycznych na stronach mediów społecznościowych. 13. Zaangażowanie szkół w działania informacyjno- profilaktyczne skierowane do rodzin. 14. Zaangażowanie dzieci i młodzieży w organizowanie kampanii społecznych oraz opracowywania materiałów profilaktycznych. 15. Ogłaszanie konkursów skierowanych do organizacji pozarządowych oferujących działania profilaktyczno-informacyjne dla rodzin w sposób innowacyjny.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Ełk, - Urząd Miasta Ełku - Poradnia Rodzinna działająca przy Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełk, - placówki wsparcia dziennego, - Sąd Rejonowy w Ełku, - Zespół Interdyscyplinarny w Ełku, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku, - Komenda Powiatowa Policji w Ełku, - Straż Miejska w Ełku, - Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku, - Miejska Biblioteka Publiczna w Ełku, - Ełckie Centrum Kultury, - Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku, - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku.	- liczba lokalnych kampanii na rzecz rodziny, - liczba broszur informacyjnych, - liczba spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny, - liczba inicjatyw zwiększających świadomość rodzin o ofercie wsparcia, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych, - liczba osób objętych wsparciem psychologicznym.

VI. Realizacja Programu

1. Odbiorcy Programu

- rodziny zamieszkałe na terenie miasta Ełku, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- rodziny zamieszkałe na terenie miasta Ełku, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym.

2. Realizatorzy Programu

- Urząd Miasta w Ełku,
- Wydział Polityki Społecznej w Ełku,
- Wydział Świadczeń,
- Wydział Edukacji,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku,
- Komenda Powiatowa Policji w Ełku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Ełku,
- Poradnia Rodzinna działająca przy Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku,
- Zespół Interdyscyplinarny Miasta Ełku,
- Sąd Rejonowy w Ełku,
- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Ełku,
- szkoły/placówki oświatowe (poradnie, przedszkola, żłobki),
- placówki wspierające dzieci i młodzież (m.in.: placówki wsparcia dziennego, świetlice, koła zainteresowań, grupy wspierające),
- podmioty/instytucje ochrony zdrowia,
- Ełckie Centrum Kultury,
- Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku,
- Biblioteka Publiczna im. Zofii Nasierowskiej w Ełku,
- Straż Miejska w Ełku.
- organizacje pozarządowe

3. Termin realizacji i harmonogram Programu

Termin realizacji: 2022 rok – 2024 rok

„3-letni Program Wspierania Rodziny Gminy Miasta Ełku na lata 2022-2024” ma charakter ramowy, natomiast poszczególne działania, sposób i czas ich realizacji, podmioty realizujące określa harmonogram, stanowiący załącznik do niniejszego Programu.

4. Finansowanie Programu

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodzin i systemu pieczy zastępczej na dzień opracowania Programu w zakresie zasad finansowania pobytu dziecka w pieczy, samorząd miasta Ełku ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Środki z przeznaczeniem na zatrudnienie asystentów rodziny ujęte zostały w budżecie MOPS Ełk.

Wysokość środków na pozostałe lata funkcjonowania Programu będzie uchwalana rokrocznie przez Radę Miasta Ełku.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

Źródła finansowania:

- Środki własne miasta.
- Środki budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację różnych programów.
- Środki z funduszy pomocowych, Unii Europejskiej, z programów grantowych.

5. Monitorowanie i ewaluacja Programu

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku będą odpowiedzialni za monitorowanie realizacji Programu. Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowywane w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji oraz podmiotów realizujących Program. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie przedkładane Prezydentowi Miasta Ełku, a do 31 marca każdego roku Radzie Miasta Ełk.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych osiągniętych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski i implikacje do ewentualnej modyfikacji działań.

W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą wprowadzane do Programu w trybie jego nadania.

**Zespół do spraw opracowania „3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Elku
na lata 2022 – 2024”**

1. Aneta Ruszczyk - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku.
2. Grażyna Chilińska- Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku.
3. Maria Piotrowska- Kierownik I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Elku wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Elku.
4. Marta Narewska- Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Elku.
5. Zofia Lenczewska- przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Elku
6. Magda Modzelewska- samodzielny referent ds. oświatowych, przedstawiciel Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Elku.
7. Ewa Bugieda- przedstawiciel Straży Miejskiej Elku.
8. nadkom. Agata Jonik- przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Elku.
9. sierż. szt. Agata Kulikowska de Nałęcz- przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Elku.
10. Faustyna Mosiej – przedstawiciel Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku.
11. Izabela Wyszomirska- przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Elku.
12. Teresa Stankiewicz- Kierownik Sekcji Asysty Rodzinnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku.
13. Edyta Zyskowska- asystent rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku.
14. Joanna Szymańczyk- asystent rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku.
15. Karol Jakubowski – przedstawiciel Wydziału Świadczeń Urzędu Miasta Elku.
16. Aneta Makowska- Bojsza -Wiceprezes Stowarzyszenia „Adelfi” w Elku.
17. Małgorzata Naruszewicz- sekretarz Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Autyzmem „Impuls” w Elku.

Harmonogram realizacji „3-letniego Programu Wspierania Rodziny Gminy Miasta Elku na lata 2022-2024 ”

Cel szczegółowy 1			
Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin			
Działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy
1. Diagnozowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego w celu wdrożenia planu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tym problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych. 2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz wdrażanie innowacyjnych metod wspierania rodzin między innymi: konferencje, grupy wsparcia, szkolenia, szkoła dla rodziców. 3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci z dysfunkcjami. 4. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny w tym rodziców obcojęzycznych poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej. 5. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym. 6. Monitorowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów sądowych dla nieletnich. 7. Organizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów. 8. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny. 9. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. 10. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny. 11. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia. 12. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej. 13. Pogłębianie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin biologicznych w tym realizacja programów, projektów skierowanych do tych rodzin.	2022 - 2024	- samorząd miasta Elk, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku, - samorząd województwa, - dotacje z budżetu państwa, - inne dotacje, - fundusze Unii Europejskiej, - fundusze grantowe, - środki organizacji pozarządowych.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku, - Poradnia Rodzinna działająca przy Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku, - Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku, - placówki wsparcia dziennego, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku, - Wydział Świadczeń Urzędu Miasta Elk, - Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Elku - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elku, - organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 2

Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy
1. Organizowanie spotkań, konferencji, prelekcji, seminariów dla przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze budowania partnerstw i działania na rzecz rodziny przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. 2. Organizowanie systematycznych spotkań Zespołu ds. Asysty Rodzinnej działającego przy MOPS oraz włączanie do pracy osób pracujących na rzecz wspierania dzieci i rodziny. 3. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. 4. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych. 5. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę, w tym rodziny z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi. 6. Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym pracy pedagogów „ulicznych”. 7. Rozwój oferty aktywnego wypoczynku dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością oraz dysfunkcjami. 8. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny. 9. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego w ramach Poradni Rodzinnej. 10. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Ełku i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb. 11. Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów. 12. Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach działalności Ośrodka Kuratorskiego. 13. Organizowanie działań na rzecz rodziny w cyklicznie organizowanych „Ełckich Dniach Rodziny”. 14. Rozwój działań na rzecz rodziny w aspekcie wielopokoleniowym. 15. Wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez aktywizację rodzin i integrację ze środowiskiem lokalnym. 16. Rozpowszechnianie informacji o obowiązujących aktach prawnych w zakresie wspierania rodziny.	2022 - 2024	- samorząd miasta Ełk, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, - samorząd województwa, - dotacje z budżetu państwa, - inne dotacje, - Europejskie Fundusze Społeczne - fundusze grantowe, - środki organizacji pozarządowych.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, - Placówki wsparcia dziennego, - Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, - Poradnia Leczenia Uzależnień w Ełku, - organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny na terenie Ełku, - Rada Senioralna działająca przy Prezydencie Miasta Ełku, - Rada Rodziny działająca przy Prezydencie Miasta Ełku, - Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku, - szkoły/palcówki oświatowe (poradnie, przedszkola, żłobki), - Ośrodek Kuratorski, - podmioty/instytucje ochrony zdrowia w Ełku, - Komenda Powiatowa Policji w Ełku, - Straż Miejska w Ełku, - organizacje pozarządowe, - Miejska Biblioteka Publiczna w Ełku, - Ełckie Centrum Kultury, - Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku.

Cel szczegółowy 3

Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia

Działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy
1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych. 2. Zapewnienie rodzinom z terenu miasta Elku dostępu do nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa w ramach Poradni Rodzinnej działającej przy Wydziale Polityki Społecznej w Elku oraz punkcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie działającym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elku oraz Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Elku. 3. Podejmowanie działań przez pedagogów „ulicznych” działających w określonych rejonach miasta. 4. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta Elku i grup roboczych. 5. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz rodziny w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. Kampania Biała Wstążka). 6. Rozwijanie innowacyjnych form w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy. 7. Uświadomienie rodzin, mieszkańców Elku o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny. 8. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. 9. Upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań we współpracy ze specjalistami przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych. 10. Stworzenie spójnej informacji o ofercie specjalistycznej pomocy na terenie miasta oraz organizowanie działań zwiększających świadomość rodzin o ofercie wsparcia. 11. Tworzenie miejsc spotkań, warsztatów z ciekawą ofertą dla rodzin podczas, których prowadzone będą działania informacyjne i profilaktyczne. 12. Tworzenie ofert informacyjno-profilaktycznych na stronach mediów społecznościowych. 13. Zaangażowanie szkół w działania informacyjno- profilaktyczne skierowane do rodzin. 14. Zaangażowanie dzieci i młodzieży w organizowanie kampanii społecznych oraz opracowywania materiałów profilaktycznych. 15. Ogłaszanie konkursów skierowanych do organizacji pozarządowych oferujących działania profilaktyczno-informacyjne dla rodzin w sposób innowacyjny.	2022 - 2024	- samorząd miasta Elk, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku, - samorząd województwa, - dotacje z budżetu państwa, - inne dotacje, - fundusze Unii Europejskiej, - fundusze grantowe, - środki organizacji pozarządowych.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Elk, - Urząd Miasta Elku - Poradnia Rodzinna działająca przy Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elk, - placówki wsparcia dziennego, - Sąd Rejonowy w Elku, - Zespół Interdyscyplinarny w Elku, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Elku, - Komenda Powiatowa Policji w Elku, - Straż Miejska w Elku, - Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku, - Miejska Biblioteka Publiczna w Elku, - Elckie Centrum Kultury, - Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elku, - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Elku.